

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/91910,Piesn-o-Malym-Rycerzu-Jerzy-Skolimowski-Maly.html>

Letnie Igrzyska Olimpijskie w Los Angeles, 1932 r. Reprezentacja Polski w wioślarstwie - zdobywcy brązowego medalu konkurencji: czwórka ze sternikiem. Widoczni od lewej: Edward Kobyliński, Stanisław Urban, sternik Jerzy Skolimowski, Janusz Ślązak i Jerzy Braun (fot. NAC)

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Pieśń o Małym Rycerzu. Jerzy Skolimowski „Mały”

OKRES HISTORYCZNY

(1922-1939) II Rzeczpospolita (1939-1945) II wojna światowa

Autor: AGNIESZKA WYGODA 17.05.2022

Olimpijczyk, architekt, polski żołnierz i oficer brytyjskiego wywiadu. W polskich barwach brał udział w trzech olimpiadach: w Amsterdamie (1928), w Los Angeles (1932), Berlinie (1936). Dwukrotny medalista olimpijski z Los Angeles

z 1932 roku (srebro i brąz) z osady wioślarskiej, sternik. 150 cm wzrostu i 49 kg wagi – ten niepozorny Polak był człowiekiem o wielkiej charyzmie: inteligentny, elokwentny, zabawny, hart ducha i siła woli wyróżniała tego mężczyznę o niewielkim wzroście.

Marzył o sporcie

Jerzy Walerian Skolimowski pochodził z Lubelszczyzny, urodził się 9 grudnia 1907 r. w Łukowie. Marzył o sporcie, co przy jego warunkach fizycznych wywoływało zdziwienie albo uśmiech na twarzach innych ludzi. Dlatego w latach 1927–1934 rozpoczął studia na Politechnice Warszawskiej, na wydziale architektury. Upór i konsekwencja pozwoliły mu zrealizować w czasie studiów marzenia: nie porzucając stołu kreślarskiego i projektów architektonicznych, zgrabnie wskoczył do łodzi, zostając zawodnikiem AZS – Warszawskiego Klubu Wioślarskiego.

Sekcja wioślarska stołecznego klubu powstała w 1917 r., była najprężniej działającym klubem wodniackim w dwudziestoleciu międzywojennym, do czego w dużym stopniu przyczynił się Jerzy Skolimowski. W 1928 r. na Igrzyskach Olimpijskich w Amsterdamie zajął czwarte miejsce w wyścigu ósemek, z Los Angeles przywiózł dwa medale: srebrny i brązowy.

Polacy witali olimpijskich wioślarzy w Ojczyźnie przez dwa tygodnie. Najpierw w Gdyni, następnie na dworcu głównym w Warszawie:

„Tłumy szalały – zapisano w „Głosie Porannym”. – Przez zapchane ulice ruszył pochód. Na czele grupa motocyklistów, za nią policja konna torująca drogę, później cykliści, orkiestra Pierwszego Pułku Szwoleżerów, wreszcie autokar, a w nim nasi olimpijczycy. Sportowcy udzielali wywiadów radiowych; wioślarzy reprezentował najbardziej przebojowy członek osady – Skolimowski.”

Z olimpiady w Berlinie w 1936 r. Skolimowski wrócił bez medalu, za to z Mistrzostw Europy w Budapeszcie w 1933 r. i w następnym roku z Como we Włoszech przywiózł srebrne medale. Pięć razy był wicemistrzem Polski. Jego pasją było również narciarstwo: w 1936 r. został Akademickim Mistrzem Polski, rok później Mistrzem Warszawy.

**Widok na wejście do Polskiego
Cmentarza Wojennego u stóp
Monte Cassino (fot. IPN)**

Sportowiec i architekt

Skolimowski konsekwentnie rozwijał się jako sportowiec i architekt. Jego pracą dyplomową na Politechnice Warszawskiej był projekt stadionu kolarskiego, za co zdobył w 1934 roku dyplom inżyniera. Z miejsca stał się znanym architektem. W tym samym roku znalazł się w prestiżowym gronie najwybitniejszych polskich artystów, którzy pod kierunkiem Wojciecha Jastrzębowskiego, ucznia Józefa Mehoffera, projektowali wnętrza transatlantyku MS Piłsudski, rok później MS Batory – bliźniaczej jednostki. Z założenia, oba okręty – gustownie wyposażone – miały zostać pływającymi ambasadami kultury polskiej.

Zaprojektował również kolejki linowe na Kasprowy Wierch (1933–1937) oraz w Krynicy (1937), osiedle robotnicze w Rumii – Janowie pod Gdynią. Wcześniej razem ze Stefanem Osieckim w 1929 r. wygrał konkurs na projekt plakatu z okazji mistrzostw świata w Zakopanem. Później zdobywał laury w międzynarodowych konkursach plakatu: w 1937 r. w Paryżu otrzymał dyplom honorowy i dwa złote medale. Ponadto prezentował swoje prace na wystawach plakatu w Los Angeles, Monachium, Pradze.

Jako członek Stowarzyszenia Architektów RP, po wygraniu konkursu w 1938 r., realizował pawilon polski na wystawie światowej w Nowym Jorku. W 1939 r. był autorem projektu cywilnego portu lotniczego w Warszawie, wybuch wojny zaprzepaścił możliwość ich realizacji.

Odznaczony Virtuti Militari

Brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r., udało mu się uciec z niewoli sowieckiej: przez Węgry i Jugosławię dotarł do Francji, gdzie dołączył do armii polskiej. Już wiosną 1940 r. wstąpił do 2. Dywizji Strzelców Pieszych, pod dowództwem gen. Bronisława Prugara-Ketlinga. Za walkę na terenie Francji został odznaczony orderem Virtuti Militari. Internowany z całą dywizją do Szwajcarii, kolejny raz w czasie wojny ucieka. Tym

razem dociera do Palestyny, gdzie dołączył do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich gen. Stanisława Kopańskiego, z którą walczył w 1941 r. o Tobruk.

**Widok Polskiego Cmentarza
Wojennego na Monte Cassino
(fot. Tomasz Wygoda)**

Rok później został oddelegowany do Ugandy – tam zaprojektował i nadzorował budowę osiedla dla pięciu tysięcy Polaków, którzy z Armią gen. Władysława Andersa, wyrwani z nieludzkiej ziemi, z gułagów i obozów, przeszli szlak bojowy z ZSRS. W 1943 r. wrócił do wojska, ukończył kurs spadochronowy i jako oficer brytyjskiego Secret Intelligence Service do końca wojny służył w lotnictwie brytyjskim.

Jeszcze w 1944 r. razem z Wacławem Hryniewiczem zaprojektował cmentarz polskich żołnierzy poległych w czasie walk o Monte Cassino. Potem – zrzucony jako spadochroniarz do Grecji, w okolicach wąwozu Termopile, brał udział w montowaniu sieci nadajników radiowych, które miały naprowadzać brytyjskie lotnictwo na Niemców. Na terenie Grecji przygotowywał desant Brytyjskiej Drugiej Brygady Spadochronowej.

Emigrant

Po wojnie nie wrócił do Ojczyzny, został w Wielkiej Brytanii, gdzie w 1948 r. został odznaczony Królewskim medalem za odwagę. W latach 1949–1952 wykładał na Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie w Londynie, jako architekt George Skolly projektował ekskluzywne rezydencje m.in. dla szejków arabskich, osiedla mieszkaniowe, muzea. Od 1966 r. przez 13 lat mieszkał w Republice Południowej Afryki, gdzie zaprojektował wiele reprezentacyjnych budowli, m.in. w Johannesburgu, Pretorii, Windhuku. Skolimowski był również autorem projektu muzeum diamentów w Pretorii i Kimberley.

**Statek „Piłsudski”, którego
wnętrze zaprojektował Jerzy
Skolimowski (NAC)**

Pod koniec lat 70. XX wieku wrócił do Londynu: tam zakończył swoją ziemską wędrówkę 12 lutego 1985 r. Jego prochy przeniesiono do Polski: po latach tułaczki spoczął w rodzinnym grobie na Powązkach, obok braci i rodziców.

COFNIJ SIĘ